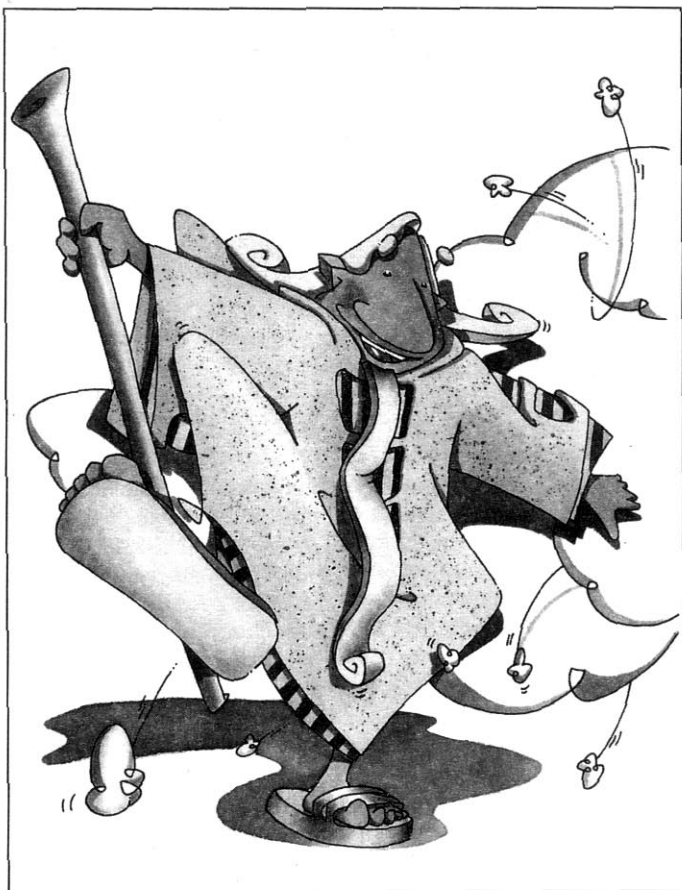

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

El savi Ciril

Elaborades per Josep A. Fluixà

EL SAVI CIRIL

DESCRIPCIÓ

Autora: *Mercé Viana*

Il·lustradors: *Rosa Anna Crespo i Quique Soler*

Edicions Bromera / Alzira, 1994

Collecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 37

Format: 20,5 × 13 cm, 80 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de vuit anys. Tant pel vocabulari, gens difícil, com per la història senzilla i enginyosa, el llibre és especialment adequat per a lectors infantils que poden sentir-se fàcilment identificats amb la temàtica idíl·lica de la construcció d'un món millor, preocupat pel benestar social.

RESUM ARGUMENTAL

El savi Ciril, protagonista principal d'aquesta història, va nàixer fa un grapat d'anys al gran poble dels genis Saber per la Punta dels Dits i era nét del famós savi Blai, conegut pel seu geni desbordant que, de vegades, se li n'eixia a través dels milers de porus del cos. No obstant això, com era molt generós, arplegava, amb tota la paciència del món, el geni que li sobrava i el depositava dins d'un poal per donar-lo a qui el necessitara.

A l'escola, Ciril aprengué tot allò que normalment no s'ensenya mai en cap lloc i es féu gran. Evidentment, quan acabà els estudis, li donaren el títol de savi i prengué la decisió d'anar-se'n cap a altres terres i conèixer ciutats ben diverses. Buscava, això sí, desenvolupar un treball divertit en algun raconet d'aquest planeta o d'un altre qualsevol.

Sabem també, segons es conta en l'última biografia escrita sobre la seua persona, que, en els seus viatges pertot arreu de l'Univers, el savi Ciril conegué persones ben diferents, però que, sobretot, es féu company inseparable del nan Joan, amb qui realitzà nombrosos estudis i invents.

Però un dia, cansats de viatjar d'un costat a l'altre, el savi Ciril i el nan Joan arriben al país de Quebestic per tal de descansar i passar una llarga temporada de relaxació. No obstant això, la fama del savi els impedeix, momentàniament, de complir el seu desig, perquè el ministre de Benestar Social d'aquell país, el senyor Pasqual, s'assabenta de la seua estada i li proposa un contracte per inventar aquelles coses que, d'una manera o d'altra, milloren la qualitat de vida dels habitants de Quebestic.

El savi Ciril accepta i amb el seu company es posa a la faena. Després de diverses idees frustrades, n'aconsegueix una realment extraordinària: la construcció d'un cotxe diferent i genial que funciona amb els riures i les rialles de la gent i que, a més de no contaminar, contribueix a l'alegria dels ciutadans.

Desgraciadament, la decepció del savi Ciril i del nan Joan arriba prompte. Les coses no són sempre tan senzilles com pareixen i la gent major acaba cansada d'uns cotxes que els obliguen a riure per a funcionar. A més a més, diverses malalties en la gola i en els músculs de la cara dificulten l'ús d'uns vehicles, en aparença, extraordinaris.

No obstant això, el savi Ciril decideix transformar aquells cotxes en joguets per als xiquets i les xiquetes, reduint la seua grandària. La proposta és consultada al ministre d'Afers Infantils, el senyor Serafí, que finalment l'accepta, encara que s'ha de responsabilitzar de la construcció de diversos parcs automobilístics. L'experiència resulta positiva i, a partir d'ací, el savi i el nan treballen per alegrar la vida dels infants que, des de sempre, s'han mostrat més receptius i comprensius respecte als invents del savi.

En aquest sentit, Ciril aconsegueix fer realitat la màxima illusió dels infants de Quebestic: menjar rosetes de dacsà. Segons la seua amiga Estrella Polar, en aquell país no s'ha pogut mai conrear ni fer créixer les llavors de dacsà. Per això, Ciril, després de pensar-s'ho una nit, decideix fabricar uns núvols de rosetes de dacsà que fan possible que cada dia hi caiguen, com una pluja, distintes classes de rosetes: salades,

dolces, ensucrades de color roig, etc. Com és de suposar, l'invent és acollit amb entusiasme.

Per això, finalment, el savi Ciril i el nan Joan decideixen descansar de tanta faena i passejar-se pels carrers de la ciutat. Descobreixen d'aquesta manera que no hi ha arbres en els carrers i que, com que és estiu, fa una calor insuportable. Ciril no ho pot evitar i, a pesar de necessitar un descans, es posa de nou a pensar. Tracta de dissenyar i d'inventar un sistema que siga capaç de dotar la ciutat d'arbres el més prompte possible.

Naturalment, ho aconsegueix i tots li estan molt agraïts. Per això, quan el savi Ciril i el nan Joan decideixen anar-se'n de Quebestic i continuar els seus viatges, els habitants d'aquell país i el seu govern acorden posar una placa en el seu honor a l'entrada el parc de la ciutat.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

El tema principal d'aquest llibre és la necessitat d'aplicar la saviesa dels estudiosos i dels inventors en benefici de la societat en general i del seu benestar. Transmet en conseqüència un missatge idealista que s'identifica amb les preocupacions i els desitjos dels lectors d'aquestes edats estrictament infantils que, a més a més, per la senzillesa, la ingenuïtat i l'humor de la història se sentiran captivats des d'un començament. D'aquesta forma s'aconseguirà un dels objectius principals de tot llibre: fomentar el plaer de la lectura i crear, a poc a poc, l'hàbit lector.

No obstant això, a pesar de la seua aparent senzillesa, en aquesta història hi ha una gran diversitat d'actituds i de maneres d'actuar dels personatges que permeten una òptica formativa i instructiva. Des d'aquest últim punt de vista, el llibre pot ser realment interessant i aprofitable, si se'n fa un ús escolar i didàctic, perquè permet abordar, sense cap pretensió de ser exhaustiu, alguns temes tan interessants com:

- L'existència de la diversitat com un fet enriquidor de la vida humana en convivència.
- La generositat com una virtut que ens acosta a la solidaritat amb els altres.
- L'admiració i els respecte pels avis i per les persones majors.

- El valor i la necessitat d'una bona companyonia.
- Els gustos i les preferències dels infants pel que fa als jocs i als menjars.
- L'existència positiva dels distints costums en els diversos pobles.
 - La responsabilitat d'assumir el propi treball i els compromisos adquirits a través dels contractes entre les persones.
 - El valor de la fantasia, del joc i de la imaginació.
 - La necessitat de produir invents respectuosos amb la natura i no contaminants.
 - La conveniència d'una adequada educació viària dels infants.
- Les conseqüències negatives de la desconfiança.
- L'amor a la natura i la necessitat de mantenir un equilibri adequat en la planificació urbanística que fomenti l'existència de zones verdes: celebració del dia de l'arbre.

L'AUTORA

Mercé Viana va nàixer a Alfafar, l'any 1946. Estudià Magisteri i es llicencià en Filosofia i Ciències de l'Educació. Treballa en l'ensenyament i, en l'actualitat, es dedica a la formació del professorat. Ha obtingut diversos premis de narrativa infantil i juvenil i el premi La Forest d'Arana de poesia.

A més dels contes publicats en diverses editorials, ha col·laborat en revistes literàries i de caràcter didàctic. Per això, Mercé Viana s'ha convertit en una de les nostres autores de literatura infantil més conegudes. Entre les seues nombroses obres destacaríem *La princesa pitudeta i panxudeta* (1988), *El fantasma poruc de Vineifuig* (1989), *¡Paparota, ai quin cotxe!* (1990), *Un globus i mil forats* (1990), *La princesa que no sabia jugar* (1990), *Cuagroga, una fada trastocada* (1991) i *Una excursió amb pirates* (1993).

Edicions Bromera li ha publicat anteriorment en aquesta mateixa col·lecció *El mag Floro* (1992), un dels llibres més representatius de la seua escriptura.

ELS ILLUSTRADORS

Rosa Anna Crespo i Quique Soler són alcoians que formen

equip amb una idea fixa: fer faena i passar-s'ho bé. Per això, des que es conegueren a l'Escola d'Arts i Oficis d'Alcoi, el 1983, dediquen el seu temps a la il·lustració i al disseny gràfic.

Han il·lustrat, entre d'altres, els llibres següents: *Un drac mínim*, *Tirant l'infant*, *La llegenda de Mariola*, *El drac que no estava per princeses*, *Jordi i el rei sabut*, *El dinosaure del Menejador*, *Max i el Rebenta-pluges* i *Max i el geni que feia dormir els nens*. En Edicions Bromera han il·lustrat ja el llibre de Ramon Guillem *El país dels dos sols*, publicat en aquesta mateixa col·lecció.

Tots dos tenen un estil molt personal fàcilment identificable que conjuga el dibuix clàssic amb el disseny estilitzat i modern de la composició final, que fa que les seues il·lustracions tinguin un gran atractiu entre els infants.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura ha de ser una tasca lúdica, atractiva i interessant, i no una excusa per a treballar altre tipus de matèries i objectius. Per tant, no s'ha d'abusar dels treballs complementaris obligats.

La nostra col·lecció, en atenció a aquest principi, s'ha decidit a no incloure en els seus llibres cap proposta de treball. No obstant això, s'ha de reconèixer que la lectura d'un llibre pot funcionar també com a punt de partida i projecte de treball d'un conjunt d'activitats que no són ja pròpies de l'acte lector, però que el potencien i l'enquadren en un marc significatiu més ampli.

Els alumnes haurien de realitzar aquest tipus d'activitat només en cas d'utilització pedagògica conjunta del llibre, però no hauria de ser mai una excusa per a treballs individuals amb la finalitat de controlar i d'avaluar el grau de comprensió lectora que ha aconseguit l'alumnat.

Les activitats, d'altra banda, no haurien de ser pesades ni avorrides. Poden ser, i han de ser, divertides i estimulants. Això significa també que s'han d'enllestir tenint en compte els objectius educatius i les capacitats de l'alumnat a qui s'adrecen.

A més a més, hem de ressaltar que la motivació és un factor important per a un bon aprenentatge i és necessari que

funcione en tot moment. Per això, les activitats han d'estar relacionades entre si i no s'han de plantejar mai com a treballs aïllats. Convindria, amb aquesta finalitat, planificar diverses estratègies que en fomentaren l'interès, tant abans com durant o després de la lectura.

Abans de la lectura del llibre es poden fer una sèrie d'activitats que hi preparen el camí i que aconseguisquen, a poc a poc, crear el desig de conèixer una obra literària determinada. En el cas concret de *El savi Ciril* es poden realitzar, abans de la lectura, les activitats següents:

- Presentar el llibre que es pretén proposar com a lectura de la classe i explicar algunes de les seues característiques, però sense arribar a contar-ne l'argument.

En aquest sentit, el professor o la professora poden realitzar algun joc senzill d'introducció com, per exemple, agafar una il·lustració del protagonista del llibre i fer-ne una ampliació fotocopiada per a després retallar-la en distintes parts com si fóra un trencacaps. Seguidament, col·locar aquestes en un sobre i simular que acaba de rebre la carta per correu i que, després d'obrir-la, s'ha trobat amb un enigma: a dins hi ha uns quants retalls i un text que diu «Qui sóc jo». Com és lògic, el professorat ha de donar els retalls de la il·lustració als seus alumnes perquè la tornen a compondre. Aleshores, descobriran el savi Ciril i si ningú no el reconeix, la professora o el professor ha d'aparentar enrecordar-se de sobte del personatge del llibre i fer diversos comentaris sobre aquest.

- Presentar, per part del professorat, l'autora del llibre i proposar que l'alumnat busque en la biblioteca de l'aula o del centre altres obres de Mercé Viana.

A partir d'aquesta activitat, es pot organitzar una exposició dels distints llibres de l'escriptora a la classe. Naturalment, amb les aportacions dels exemplars que puguen posseir els alumnes.

- Agafar el llibre *El savi Ciril* i fullejar-lo. Fixar-se, per exemple, en la portada, en el tipus de lletra i de paper (ecològic), en els dibuixos, en la maquetació, en l'índex i en la contraportada. Comentar si resulta o no agradable, quin tema pot tractar i si, en principi, pot interessar o no.

Durant la lectura de l'obra, sobretot si es fa col·lectivament a la classe, es poden fer també comentaris per tal d'aprofundir en el significat de certs passatges i en el motiu d'algunes

descripcions. En aquest sentit, *El savi Ciril* és un llibre ideal per a ser llegit de forma col·lectiva a la classe perquè és ric en comentaris que poden provocar la reflexió i el debat. Per exemple, en el llibre hi ha textos on es poden tractar respectivament els temes de la diversitat entre les persones, el benestar social, la contaminació de la natura i les mesures per a evitar-la, la desconfiança i la necessitat i la importància dels arbres.

Finalment, després de la lectura és quan podem fer la majoria de les activitats suggerides en les *Propostes de treball* següents. Però, caldria tenir en compte que tampoc no seria massa convenient tractar de fer totes les activitats de forma exhaustiva, perquè aquestes no haurien d'interpretar-se necessàriament com a úniques i obligatòries. Més encara, seria necessari que les seleccionàreu d'acord amb els interessos del vostre alumnat i tenint en compte que el plaer de la lectura va molt sovint associat al plaer de l'escriptura i això fa que qualsevol treball en aquest sentit potencie també la primera. Per això, és positiu que la professora o el professor aprofiten els textos del seu alumnat per a confeccionar llibres propis o per a preparar l'elaboració de la revista escolar.

Algunes de les tasques proposades poden donar pas, si el professorat ho desitja, a activitats col·lectives. Per exemple, després de la realització de l'activitat número nou es pot proposar l'organització d'una exposició amb els invents elaborats i l'activitat número onze pot propiciar la realització al pati de l'escola d'un autèntic Parc d'Educació Viària.

SOLUCIÓ A L'EXERCICI 15:

PROPOSTES DE TREBALL *

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes *Propostes*.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:
AUTOR/A:
IL·LUSTRADOR/A:
EDICIONS BROMERA
COL·LECCIÓ: Núm.:

1. Escriu el nom dels personatges principals de l'obra i conta breument qui són i què fan.

Nom del personatge

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Conta, amb les teues paraules, l'episodi del llibre, l'escena o el fet ocorregut que més t'haja agradat o interessat i explica'n el perquè.

.....
.....
.....
.....

3. ¿Què penses, en general, del llibre? ¿T'ha agradat o no? ¿El recomanaries als teus companys? Explica'n el perquè.

.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. El savi Ciril va nàixer, fa un grapat d'anys, al gran poble dels genis Saber per la Punta dels Dits.

Fixa't en aquest exemple i tracta d'imaginar-te com es podrien anomenar els pobles següents:

- El poble dels metges:
- El poble dels músics:
- El poble dels mestres:
- El poble dels sords:
- El poble dels cuiners:

2. Segons el llibre, l'avi Blai és un geni generós. ¿Sabries explicar per què?

.....
.....
.....

3. *Generós* és un adjectiu que deriva del nom generositat. Aquest és un nom abstracte perquè designa una realitat o cosa que no es pot percebre amb els sentits. És a dir, no es pot tocar, veure, palpar, sentir o provar.

¿Coneixes altres noms abstractes? Escriu-ne cinc almenys.

4. A l'escola, Ciril aprenué tot allò que normalment mai no s'ensenyava en cap lloc. ¿Quines coses aprens tu?

Proposa als teus companys i les teues companyes jugar al joc d'encadenar. És molt senzill. La primera persona que comença ha de dir una frase i a continuació les altres l'han d'anar fent llarga.

Fixa-t'hi:

1a. *A l'escola s'aprén a llegir.*

2a. *A l'escola s'aprén a llegir i a sumar.*

3a. *A l'escola s'aprén a llegir, a sumar i a...*

Paga penyora aquell que s'oblida de repetir qualsevol cosa dita anteriorment. Pots proposar als teus companys i companyes jugar també a aquest joc amb una altra pregunta: ¿Quines coses t'agradaria aprendre a l'escola?

5. El savi Ciril, al llarg de la seua vida, visità molts planetes i nombrosos països. En el llibre que has llegit se n'esmenten uns quants. Tracta de recordar-los i penja el seu nom de la perxa formada a partir del nom de la ciutat on va nàixer el savi Ciril.

	☐		☐		☐		☐																			
S	☐	A	B	E	R	P	☐	E	R	L	A	P	☐	U	N	T	A	D	☐	E	L	S	D	I	T	S
☐						☐						☐							☐							
☐						☐						☐							☐							
☐						☐						☐							☐							
☐						☐						☐							☐							
☐						☐						☐							☐							
☐						☐						☐							☐							
☐						☐						☐							☐							
☐						☐						☐							☐							

6. Juguem a ser escriptors i escriptores.

Una de les especialitats del savi Ciril és l'estudi dels costums que hi ha de cap a cap de l'Univers. Imagina que amb la teua nau has visitat un planeta desconegut, el nom del qual t'has d'inventar, i tracta de descriure allò que veus: els seus habitants i els seus costums.

7. ¿Per què creus que el país que visita finalment el savi Ciril es diu Quebestic? Raona la teua resposta.

8. En el segon capítol, hi ha el text d'un contracte de treball acordat entre el senyor Pasqual, ministre de Benestar Social, i el savi Ciril. Fixa't en el model i proposa als teus companys redactar-ne un per especificar els deures

i els drets que hi ha d'haver entre el vostre mestre o mestra i vosaltres.

9. Com has llegit, el savi Ciril és un gran inventor. ¿Per què no jugues a fer invents?

Construeix tota classe d'objectes i aparells que puguen servir per a qualsevol cosa com, per exemple, una caseta de gos amb rodetes per poder-lo passejar o un folre especial per als dits que evite que aquests s'embruten de tinta quan escrivim, etc.

Pots utilitzar lliurement qualsevol tipus de material o de tècnica.

10. Escriu una relació de les tasques principals que, segons tu, són responsabilitat dels ministres següents del país de Quebestic:

- El Sr. Pasqual, ministre de Benestar Social.
- El Sr. Serafí, ministre d'Afers Infantils.
- El president.
- El ministre de la Pau.
- El Sr. Corredissa, ministre de Turisme.
- El ministre de Circulació.

¿Quins altres ministeris creus que fan falta perquè un país funcione perfectament?

11. Consulta el significat dels senyals de trànsit més importants i, després, dibuixa en un full com creus que podria ser un parc automobilístic per als xiquets i les xiquetes de Quebestic.

12. Les autoritats de Quebestic decidiren passar una enquesta per saber quines són les coses que més preocupen els xiquets i les xiquetes del seu país i també quines són les coses que desitgen. ¿Per què no en fas tu també una igual?

Entrevista diversos xiquets i xiquetes del teu poble o ciutat i de cada un d'ells ompli una fitxa com la següent:

NOM I COGNOMS:		EDAT:	
Digues les cinc coses que et preocupen més.		Digues les cinc coses que més desitges.	
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

13. El savi Ciril guardava llavors d'arbres diferents: llavors de roure, de castanyer, de xop, etc. ¿Quants tipus d'arbres coneixes? Escriu-ne el nom d'uns quants diferents als que esmenta el savi Ciril.

14. A la ciutat de Quebestic, Ciril fa créixer arbres que són una barreja de distintes espècies. Fixa't en els exemples que hi ha en el llibre i dibuixa en un full un arbre que siga el fruit de la teua imaginació.

15. Observa els dibuixos de la pàgina següent. Semblen iguals, però si els compares atentament, descobriràs que hi ha entre ells deu diferències. ¡A veure si les hi trobes!

